

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova

Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare

ISTORIA ROMÂNILOR ȘI UNIVERSALĂ

Programă pentru examenul național de absolvire a gimnaziului

Chișinău, 2022

Aprobată la ședința Comisiei Naționale de Examine,
Proces verbal nr.1 din 24 noiembrie 2022,
Ordinul Ministrului Educației și Cercetării nr.1156 din 24 noiembrie 2022

Autori:

- **Cristea Nadejda**, doctor în istorie, grad didactic Superior, Liceul Teoretic „ProSucces”, mun. Chișinău;
- **Olaru Valentina**, doctor în științe pedagogice, grad didactic Superior, Liceul Teoretic „Lucian Blaga”, mun. Chișinău;
- **Gherman Ala**, grad didactic Superior, Instituția Publică Liceul Teoretic „Liviu Deleanu”, mun. Chișinău;
- **Petrovici Silvia**, grad didactic Superior, Liceul Teoretic „Ion Creangă”, mun. Chișinău.

Programa de examen la Istoria Românilor și Universală a fost discutată și avizată în cadrul catedrelor/departamentelor de profil ale instituțiilor de învățământ superior: Universitatea de Stat din Moldova, a comisiilor metodice din cadrul organelor locale de specialitate în domeniul învățământului și de experți în domeniu.

Structura programei

Programa conține:

1. Preliminarii.
2. Competențe specifice ale disciplinei, evaluate în cadrul examenului național de absolvire a gimnaziului.
3. Unități de competență, unități de conținut, rezultate ale învățării, evaluate în cadrul examenului național de absolvire a gimnaziului.
4. Exemple de itemi.
5. Exemplu de test. Exemplu de Barem (Baremul corespunde exemplului de test propus).

1. Preliminarii

Programa pentru examenul național de absolvire a gimnaziului la **Istoria românilor și universală** este elaborată în baza Cadrului de referință al Curriculumului Național, aprobat prin ordinul MECC nr. 432/2017, Curriculumului Național la **Istoria românilor și universală** pentru clasele a V-a – IX-a și Ghidului de implementare la **Istoria românilor și universală**, aprobate prin ordinul MECC nr.906/2019, precum și în conformitate cu prevederile Regulamentului cu privire la examenele naționale de absolvire a gimnaziului, aprobat prin Ordinul nr. 48/2018. Programa reprezintă un document reglator și normativ având ca obiectiv major asigurarea desfășurării corecte și eficiente a examenului.

Programa este destinată autorilor de teste, profesorilor, elevilor, conducătorilor instituțiilor de învățământ, părinților.

În cadrul examenelor naționale de absolvire a gimnaziului, examenul la Istoria Românilor și Universală are statut de disciplină obligatorie.

Timpul de realizare a testului de examen este 120 minute.

2. Competențe specifice ale disciplinei, evaluate în cadrul examenului național de absolvire a gimnaziului.

- 1.** Utilizarea limbajului istoric în diverse situații de învățare și de viață, respectând cultura comunicării.
- 2.** Amplasarea în timp și spațiu a evenimentelor, proceselor, fenomenelor, demonstrând înțelegerea continuității și schimbării în istorie.
- 3.** Analiza critică a informației din diferite surse, pornind de la cultura istorică, manifestând poziția cetățeanului activ și responsabil.
- 4.** Determinarea relației de cauzalitate în istorie, dând dovadă de gândire logică și spirit critic.
- 5.** Valorificarea trecutului istoric și a patrimoniului cultural, manifestând respect față de țară și de neam.

3. Unități de competență și de conținut, rezultate ale învățării, evaluate în cadrul examenului național de absolvire a gimnaziului.

UNITĂȚI DE COMPETENȚĂ	UNITĂȚI DE CONȚINUT	Rezultate ale învățării:
<p>1.1. Determinarea termenilor-cheie ce caracterizează evenimente/procese/fenomene istorice din Epoca Contemporană.</p> <p>1.2. Operarea cu termeni istorici specifici Epocii Contemporane în elaborarea comunicărilor orale și scrise.</p> <p>1.3. Formularea aprecierilor, concluziilor privind evenimentele/faptele/procesele și fenomenele istorice studiate.</p> <p>2.1. Recunoașterea continuității și schimbării în istorie, în baza reperelor cronologice și surselor cartografice.</p> <p>2.2. Interpretarea hărților istorice și geografice ce reflectă schimbările survenite ca urmare a evenimentelor politice sau militare.</p> <p>2.3. Încadrarea evenimentelor, proceselor și fenomenelor Istoriei Contemporane în contexte cronologice și de spațiu.</p> <p>3.1. Recunoașterea și acceptarea perspectivelor diferite, asupra faptelor și proceselor istorice din Epoca Contemporană.</p> <p>3.2. Compararea informațiilor din diferite surse pentru stabilirea asemănărilor și deosebirilor în abordarea problemelor din Istoria Contemporană.</p> <p>3.3. Aprecierea nivelului de manifestare a responsabilităților cetățenești în societatea contemporană.</p> <p>4.1. Distingerea cauzelor și consecințelor pe termen scurt și lung ale unui eveniment/fapt/ proces istoric.</p> <p>4.2. Corelarea dintre cauze și consecințe de</p>	<p>PRIMUL RĂZBOI MONDIAL ȘI FORMAREA STATULUI NAȚIONAL ROMÂN</p> <ul style="list-style-type: none"> – România în Primul Război Mondial. – Mișcarea națională a românilor din Basarabia și teritoriile din stânga Nistrului (1917 - 1918). – Formarea Statului Național Unitar Român. Recunoașterea Marii Uniri de la 1918. – Conferința de Pace de la Paris și Noua Ordine Internațională. <p>LUMEA ÎN PERIOADA INTERBELICĂ</p> <ul style="list-style-type: none"> – Statele Unite ale Americii. – Statele Europei de Vest (Marea Britanie, Franța, Germania, Italia, Spania). – România în perioada interbelică. – Basarabia în cadrul României Mari (1918-1940). – RASSM (1924-1940) și politica expansionistă a URSS. – Cultura și știința în perioada interbelică. – Cultura românească în 1918-1940. <p>RELAȚIILE INTERNAȚIONALE ÎN PERIOADA INTERBELICĂ</p> <ul style="list-style-type: none"> – Alianțe și tratate politico-militare în perioada interbelică. – Relațiile sovieto-române între 1918 și 1940. Pactul Ribbentrop-Molotov și consecințele lui pentru popoarele din Europa. – Pierderile teritoriale ale României în vara anului 1940. – Formarea RSSM și instaurarea regimului comunist. <p>AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL</p> <ul style="list-style-type: none"> – Al Doilea Război Mondial. – România, Basarabia și Transnistria în anii celui de-al Doilea Război Mondial. – Consecințele celui de-al Doilea Război Mondial. <p>LUMEA POSTBELICĂ</p> <ul style="list-style-type: none"> – Relațiile internaționale în perioada 1945-1991. Constituirea și activitatea Organizației Națiunilor Unite. – Uniunea Sovietică în perioada postbelică. – RSSM. Economie și societate (1944-1985).. – Foametea, represiile și deportările staliniste din RSSM. <p>LUMEA LA SFÂRȘITUL SECOLULUI AL XX-lea-ÎNCEPUTUL SECOLULUI XXI</p> <ul style="list-style-type: none"> – RSSM între 1985-1991. Proclamarea independenței Republicii Moldova. 	<p>La sfârșitul clasei a IX-a, elevul poate:</p> <ul style="list-style-type: none"> • utiliza limbajul istoric specific Epocii Contemporane în formularea aprecierilor, respectând cultura comunicării; • încadra evenimentele, procesele și fenomenele din Istoria Contemporană în contexte cronologice și de spațiu, utilizându-le eficient în diverse situații de învățare și comunicare; • aprecia nivelul de manifestare a responsabilităților cetățenești în societatea contemporană, demonstrând cultură civică; • susține argumentat propriul punct de vedere privind cauzele și efectele unui eveniment/proces /fenomen istoric din Epoca Contemporană, demonstrând înțelegerea complexității realităților sociale.

<p>ordin economic, social, politic și cultural al evenimentelor/faptelor/proceselor din Istoria Contemporană.</p> <p>4.3. Susținerea argumentată a unui punct de vedere privind cauzele și efectele unui eveniment/proces/fenomen istoric din Epoca Contemporană.</p> <p>5.1. Evidențierea substratului istoric în opere de artă și folclor.</p> <p>5.2. Formularea argumentelor referitoare la subiecte care pun în valoare trecutul istoric al neamului în baza analizei rolului personalităților marcante.</p>	<p>– Războiul de pe Nistru.</p> <p>CULTURA ȘI ȘTIINȚA ÎN PERIOADA POSTBELICĂ</p> <p>– Cultura și știința în RSSM (1944-1991).</p> <p>– Evoluția culturii în Republica Moldova.</p> <p>– Cultura și știința universală în Epoca Contemporană.</p>	
<p style="text-align: center;">NOȚIUNI</p> <p><i>autonomie, cenzură, colectivizare, comunism, constituție, cortină de fier, criză economică, cultul personalității, cultura de masă, democrație, dictatură, fascism, ideologie, Liga Națiunilor, miracol economic, nazism, Organizația Națiunilor Unite, pact, patrimoniu, politică de conciliere, război rece, regim democratic, regim totalitar, regim autoritar, represiuni, revizionism, securitate colectivă, tratat, ultimatum.</i></p> <p style="text-align: center;">PERSONALITĂȚI</p> <p><i>Ferdinand I, Carol II, Alexei Mateevici, Ion Inculeț, Nicolae Titulescu, Alexandru Plămădeală, Constantin Brâncuși, Maria Cebotari, Franklin Delano Roosevelt, Woodrow Wilson Churchill, Iosif Stalin, Margaret Thatcher, Nicolae Ceaușescu, Mihail Gorbaciov, Grigore Vieru, Mihai Volontir, Maria Bieșu, Emil Loteanu, Dumitru Matcovschi, Alexandru Moșanu,, Eugen Doga.</i></p>		

4. Exemple de itemi

Exemplele de itemi sunt destinate pentru a familiariza candidații la examenul național de absolvire a gimnaziului, profesorii, autorii de teste cu structura și tipologia itemilor. Aceste exemple nu acoperă întreaga varietate de formulări posibile de itemi/sarcini, ce pot fi utilizate la elaborarea testelor ce vor fi propuse candidaților.

COMPETENȚA SPECIFICĂ 1. Utilizarea limbajului istoric în diverse situații de învățare și de viață, respectând cultura comunicării.	
Unități de competențe	Cunoaștere și înțelegere
1.1. Determinarea termenilor–cheie ce caracterizează evenimente/procese/fenomene istorice din Epoca Contemporană.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Explică termenul/sintagma...etc.</i> • <i>Scrive termenul adecvat pentru a reflecta ideea autorului...etc.</i> • <i>Studiază sursa. Identifică un termen adecvat pentru a defini realitățile expuse de autorii documentului...etc.</i>
1.2. Operarea cu termeni istorici specifici Epocii Contemporane în elaborarea comunicărilor orale și scrise.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Justifică utilizarea termenului cortină de fier cu referire la contextul politic descris de autor... etc.</i> • <i>Formulează o caracteristică a regimurilor democratice din perioada interbelică... etc.</i> • <i>Explică de ce impunerea gospodăriilor chiaburești, la impozitul agricol a influențat procesul de colectivizare...etc.</i> • <i>Utilizează termenii propuși pentru a argumenta pro/ contra opiniei autorului... etc.</i>
1.3. Formularea aprecierilor, concluziilor privind evenimentele/faptele/procesele și fenomenele istorice studiate.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Exprimă-ți opinia: A influențat Marea Criză din 1929-1933 evoluția statului român în perioada interbelică?... etc.</i> • <i>Studiază fotografia. Apreciază importanța documentului pentru cetățenii Republicii Moldova.... etc.</i> • <i>Apreciază legitimitatea proclamării R.S.S. Moldovenești... etc.</i> <p>Notă: Utilizarea termenilor și a conceptelor istorice în formularea judecăților de valoare, argumentarea propriilor opinii etc.</p>
COMPETENȚA SPECIFICĂ 2. Amplasarea în timp și spațiu a evenimentelor, proceselor, fenomenelor, demonstrând înțelegerea continuității și schimbării în istorie.	
Unități de competențe	Cunoaștere și înțelegere
2.1. Recunoașterea continuității și schimbării în istorie în baza reperelor cronologice și surselor cartografice.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Identifică în reperele cronologice două evenimente care justifică confruntarea dintre SUA și URSS, conform modelului propus...etc.</i> • <i>Utilizând sursa A și cunoștințele obținute anterior, numește un</i>

	<p><i>eveniment care a cauzat anexarea Basarabiei de către URSS etc.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Studiază harta. Numește statele semnatare ale Micii Înțelegeri și cele ale Înțelegerii Balcanice.... etc.
	Aplicare și operare
<p>2.2. Interpretarea hărților istorice și geografice ce reflectă schimbările survenite ca urmare a evenimentelor politice sau militare.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Explică din conținutul hărții și a legendei, ce teritorii au fost dezmembrate de autoritățile sovietice pentru a crea RSSM... etc.</i> • <i>În baza reperelor cronologice și a informațiilor oferite de hartă, demonstrează caracterul expansionist a URSS... etc.</i> • <i>Compară schimbările teritoriale în baza hărților propuse... etc.</i>
	Integrare și transfer
<p>2.3. Încadrarea evenimentelor, proceselor și fenomenelor Istoriei Contemporane în contexte cronologice și de spațiu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Elaborează, în baza hărții, o concluzie despre dezvoltarea industrială a României în perioada interbelică...etc.</i> • <i>Studiază harta și determină scopul urmărit de către diplomația română, prin crearea alianțelor regionale în perioada interbelică...etc.</i> • <i>Determină la ce evenimente din istoria Poloniei face trimitere autorul...etc.</i> • <i>Demonstrează în baza hărții propuse că în urma Sistemului de la Versailles, Europa a cunoscut schimbări teritoriale importante...etc.</i>
COMPETENȚA SPECIFICĂ 3. Analiza critică a informației din diferite surse, pornind de la cultura istorică, manifestând poziția cetățeanului activ și responsabil.	
Unități de competențe	Cunoaștere și înțelegere
<p>3.1. Recunoașterea și acceptarea perspectivelor diferite asupra faptelor și proceselor istorice din Epoca Contemporană.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Numește procesul istoric descris de autorul sursei...etc.</i> • <i>Determină în sursă formele de manifestare ale Războiului Rece în perioada postbelică. Formulează două argumente... etc.</i> • <i>Selectează din sursă două acțiuni de ordin economic întreprinse de guvernul României cu scopul integrării provinciilor după Unirea din 1918... etc.</i> • Studiază tabelul. Definește, fenomenul istoric caracteristic vieții economice în perioada interbelică. Argumentează răspunsul... etc. • Utilizează sursele pentru a argumenta afirmația: Primul război

	<i>mondial a schimbat/nu a schimbat esențial situația economică a SUA... etc.</i>
	Aplicare și operare
3.2. Compararea informațiilor din diferite surse pentru stabilirea asemănarilor și deosebirilor în abordarea problemelor din Istoria Contemporană.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Studiază sursele. Determină scopul declarat și cel real al semnării Pactului Molotov-Ribbentrop... etc.</i> • <i>Exprimă-ți opinia: prin Sistemul de la Versailles s-au pus bazele unei păci trainice sau fragile? Argumentează răspunsul.</i> • <i>Compară opiniile, exprimate în surse, despre rolul Conferinței de la Munchen.</i>
	Integrare și transfer
3.3. Aprecierea nivelului de manifestare a responsabilităților cetățenești în societatea contemporană.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Apreciază, în baza surselor, consecințele Planului Marshall după Al Doilea Război Mondial ... etc.</i> • Studiază sursele. Exprimă-ți argumentat opinia: se respectă în Europa postbelică prevederile Declarației Universale a Drepturilor Omului? ... etc. • <i>Studiază titlul articolului. Poate fi acest demers al OSCE o problemă de interes pentru Republica Moldova? Argumentează răspunsul ... etc.</i> • Studiază diagrama. Poate fi justificată decizia autorităților sovietice de creare a RASSM sub aspect etnic? Argumentează răspunsul ... etc. • <i>Formulează o concluzie despre rolul științei în progresul economic al unui stat în epoca contemporană. Argumentează răspunsul... etc.</i>
COMPETENȚA SPECIFICĂ 4. Determinarea relației de cauzalitate în istorie, dând dovadă de gândire logică și spirit critic.	
Unități de competențe	Cunoaștere și înțelegere
4.1. Distingerea cauzelor și consecințelor pe termen scurt și lung ale unui eveniment/fapt/proces istoric.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Formulează, utilizând informația din tabel, o consecință a reformei agrare din 1921 în Basarabia... etc.</i> • Studiază sursele. Identifică cauzele intrării României în război de partea Germaniei... etc. • <i>Utilizează sursele și cunoștințele obținute anterior, după algoritmul propus, scrie consecințele loviturii de stat din 23</i>

	august 1944... etc.
	Aplicare și operare
4.2. Corelarea dintre cauzele și consecințele de ordin economic, social, politic și cultural ale evenimentelor/faptelor/proceselor din Epoca Contemporană.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Formulează o cauză economică, ce a determinat Germania să înceapă al Doilea Război Mondial... etc.</i> • <i>Identifică consecințele influenței sovietice asupra statelor din Europa Estică: a) politice; b) economice... etc.</i> • <i>Describe, conform domeniilor propuse (politic; economic), două consecințe ale reformelor democratice aplicate în România interbelică... etc.</i>
	Integrare și transfer
4.3. Susținerea argumentată a unui punct de vedere privind cauzele și efectele unui eveniment/proces/fenomen istoric din Epoca Contemporană.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Apreciază consecințele monopolului partidului unic în societate, sub aspect politic, economic, cultural... etc.</i> • <i>Studiază sursele. Exprimă-ți opinia despre impactul războiului asupra vieții de zi cu zi... etc.</i> • <i>Exprimă-ți opinia: Reformele democratice din perioada interbelică au contribuit la dezvoltarea societății românești. Formulează două argumente... etc.</i> • <i>Utilizează sursele pentru a argumenta, într-un text coerent, afirmația: Reforma agrară din 1921 – o necesitate socială și economică pentru România interbelică.</i>
COMPETENȚA SPECIFICĂ 5. Valorificarea trecutului istoric și a patrimoniului cultural, manifestând respect față de țară și de neam.	
Unități de competențe	Cunoaștere și înțelegere
5.1. Evidențierea substratului istoric în opere de artă și folclor.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Studiază imaginea. Formulează scopul edificării monumentului din imagine. Argumentează răspunsul... etc.</i> • <i>Studiază fotografia și informația adiacentă. Apreciază semnificația evenimentului pentru viața spirituală a Basarabiei...etc.</i> • <i>Studiază posterul. Formulează un motiv pentru care în Republica Moldova se organizează activități de comemorare în această zi...etc.</i> • <i>Exprimă-ți opinia: De ce locul din centrul capitalei Republicii Moldova a fost numit Piața Marii Adunări Naționale?... etc.</i>

	Aplicare și operare
5.2. Formularea argumentelor referitoare la subiecte care pun în valoare trecutul istoric al neamului în baza analizei rolului personalităților marcante.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Argumentează contribuția lui Gr. Vieru la crearea, păstrarea și promovarea valorilor naționale... etc.</i> • <i>Apreciază contribuția personalității nominalizate la dezvoltarea culturii naționale... etc. (Notă: vezi lista personalităților din Curriculum).</i>
	Integrare și transfer
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Utilizează sursele pentru a argumenta, într-un text coerent, afirmația: Dezvoltarea științifică și tehnologică a schimbat viața societății în secolul al XX-lea... etc.</i> • <i>Utilizează sursele pentru a argumenta, într-un text coerent, afirmația: Învățământul în Basarabia interbelică este o dovadă a renașterii spiritualității românești... etc.</i>

5. Exemplu de Test și Barem (baremul corespunde exemplului de test propus).

Acest exemplu de test permite oricărui candidat la examenul național de absolvire a gimnaziului și publicului larg să-și formeze o idee despre structura testului de examen, numărul de sarcini/itemi, formatul și nivelul de complexitate ale acestora. Baremul de corectare, care corespunde exemplului de test, oferă o idee despre cerințele referitoare la completitudinea și corectitudinea prezentării unui răspuns detaliat și asigură unificarea la nivel național a corectării și notării lucrărilor candidaților.

4	Studiază diagrama. Formulează o caracteristică a relațiilor internaționale din perioada postbelică. Argumentează răspunsul. <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	Diagramă: Stocul de arme nucleare sovietice și americane în perioada 1945–2005 	L 0 1 2 3
---	--	---	-----------------------

SUBIECTUL al II-lea (23 de puncte)

Studiază materialul suport și realizează sarcinile propuse.

SURSA A. REPERE CRONOLOGICE

1922 - instaurarea regimului fascist în Italia
1922 - formarea U.R.S.S
1924 – prima guvernare laburistă în Marea Britanie
1926 – instaurarea guvernului de uniune națională în Franța, R. Poincaré, prim-ministru

1932 - Partidul Nazist din Germania, câștigă alegerile
1933 - F.D. Roosevelt devine președinte al S.U.A
1929 - 1933 - Marea Criză Economică Mondială

SURSA B:

„Înfruntarea dintre democrație și totalitarism este una dintre caracteristicile secolului al XX-lea. Democrația presupune votul universal, separarea puterilor în stat, pluralismul politic și ideologic, libertăți individuale garantate. Spre deosebire de statele democratice, în care partidele acced la putere în urma alegerilor și își exercită mandatul pe un termen limitat, în statele totalitare, un singur partid – și, adesea, un singur om – deține întreaga putere, își exercită autoritatea, fără limită în timp, asupra tuturor cetățenilor și a tuturor sectoarelor vieții publice și chiar a celei personale, impune o ideologie unică și folosește teroarea împotriva oricărei forme de opoziție.“

(Florin Constantiniu, *De la războiul fierbinte la războiul rece*, Editura Corint, 1998)

SURSA C:

„Deși au cunoscut un regres, fiind criticate pentru ineficiența lor în rezolvarea problemelor cu care se confruntau oamenii și afectate de criza ce a urmat Primului Război Mondial și de Marea Criză Economică, regimurile democratice și-au menținut puternice poziții atât în Europa (Franța, Regatul Unit, țările scandinave etc.), cât și în afara continentului (SUA), fiind luate drept model. Criza economică a determinat creșterea tensiunilor sociale (greve și demonstrații), favorizate de dezvoltarea mișcării sindicale și de răspândirea ideilor comuniste. Ca urmare a acestor tensiuni și mișcări sociale, în unele țări au fost instaurate regimuri autoritare.”

(Pierre Milza, *Serge Bernstein, Istoria secolului XX*, Editura ALL, București, 1998, vol.I)

SURSA D:

„În plan economic, s-a practicat o economie dirijată, planificată și centralizată. A fost creat un puternic sistem de represiune. Partidul bolșevic a devenit partid unic, iar ideologia marxist-leninistă a fost decretată ca fiind oficială. Au fost îngrădite drepturile și libertățile cetățenești și impusă cenzura. Controlul statului asupra societății a fost total.”

(John Barber, *Istoria Europei moderne*, Editura Lider, București, 1993)

Nr.	Item	Punctaj
	Utilizează sursa A și cunoștințele obținute anterior.	
1	Identifică două evenimente importante pentru menținerea regimurilor democratice. _____ _____	L 0 1 2
	Utilizează sursele A,C și cunoștințele obținute anterior.	
2	Formulează o cauză a instaurării regimurilor totalitare în Europa. _____ _____ _____ _____	L 0 1 2
	Utilizează sursele B și cunoștințele obținute anterior.	
3	Explică termenul <i>democrație</i> . _____ _____ _____	L 0 1 2
	Utilizează sursele A, B, C și cunoștințele obținute anterior.	
4	Determină o caracteristică a regimurilor democratice. Argumentează răspunsul. _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3
	Utilizează sursele A, C și cunoștințele obținute anterior.	
5	Descrie două consecințe ale <i>crizei economice mondiale</i> . <i>Consecința 1.</i> _____ _____ _____ <i>Consecința 2.</i> _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4
	Utilizează sursa D și cunoștințele obținute anterior.	
6	Numește o personalitate istorică ce a condus URSS în perioada interbelică. Apreciază rolul acesteia în istorie, formulând două argumente. Personalitatea: _____ <u>1.</u> _____ _____	L 0 1 2 3 4

	<hr/> <hr/> <hr/>	5
7	<p>Exprimă-ți opinia: <i>A fost justificat controlul total al statului asupra societății în URSS?</i> Formulează două argumente.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3 4 5

SUBIECTUL al III-lea (15 puncte)

Studiază sursele A-C.

TERMEN: *Regim totalitar*-regim politic, în care puterea aparține în totalitate unei persoane (cultul personalității) sau unui partid politic, cu prezența cenzurii, a poliției politice, cu încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

SURSA A.

„[...] Realitățile satului moldovean, rezultate dintr-o evoluție de multe secole, au fost total răsturnate. Colhozul sovietic a confiscat și eliminat proprietatea individuală a pământului, utilajele, vitele și uneltele săteanului. Din proprietar, țăranul a devenit un proletar. Acest rezultat a fost obținut de aparatul de partid și de stat sovietic, prin constrângere, silnicie, prin închisoare și deportare, printr-o fiscalitate distrugătoare, printr-un climat permanent de teamă, individuală și colectivă”.

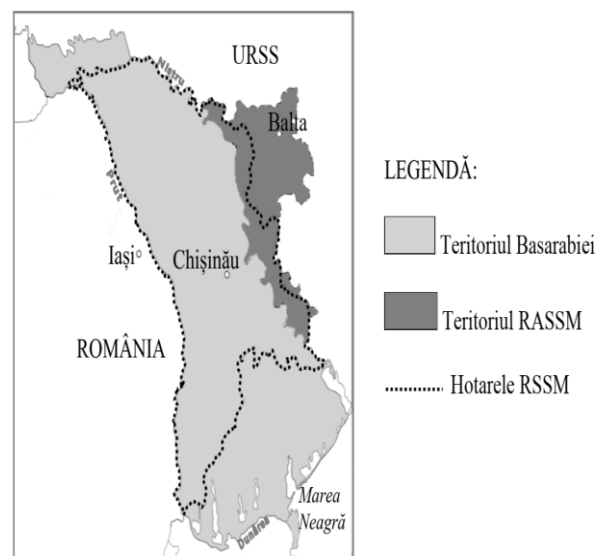
(Dinu C. Giurescu, *România și comunismul*, Editura Corint, 2010)

SURSA B.

„[...] Întreaga perioadă de construcție a socialismului în U.R.S.S. a fost însoțită de degradarea sferei sociale. Cele mai distructive dintre acestea au fost colectivizarea intensă și totală a gospodăriilor țărănești, deschiaburirea părții înstărite a sătenilor, care organizau mai bine agricultura și produceau mai multă producție, deportarea unor întregi popoare, represiile și aruncarea în lagărele situate în locuri friguroase și pustii a savanților, oamenilor de artă, conducătorilor și militarilor cu experiență, pur și simplu nesatisfăcuți de viață [...]”.

(Din cartea lui I.I. Bodiul *„Дорога жизни. Время, события, раздумия. Воспоминания”*, Chișinău, 2001)

SURSA C:

Item	Punctaj
<p>Utilizează sursele pentru a argumenta, într-un text coerent, afirmația: <i>Regimul totalitar comunist a avut consecințe nefaste în RSSM.</i></p>	L
<p>Notă: În elaborarea textului vei :</p>	0
<p>- folosi sursele propuse;</p>	1
<p>- respecta coerența textului cu structura: <i>introducere, cuprins, concluzie;</i></p>	2
<p>- formula cel puțin trei argumente;</p>	L
<p>- utiliza în argumentare referințe cu privire la personalități sau repere cronologice;</p>	0
<p>- formula un mesaj corect din punct de vedere științific.</p>	1
<hr/>	2
<hr/>	3
<hr/>	L
<hr/>	0
<hr/>	1
<hr/>	2
<hr/>	3
<hr/>	4
<hr/>	5
<hr/>	6
<hr/>	7
<hr/>	L
<hr/>	0
<hr/>	1
<hr/>	2
<hr/>	L
<hr/>	0
<hr/>	1
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	
<hr/>	

BAREM
Istoria românilor și universală, Clasa a IX-a

Nr. item	Răspuns corect/posibil	Modul de acordare a punctelor	Maximum pentru item
I. 1	<p>Studiază coperta cărții. Numește un fapt istoric pe care autorul îl poate utiliza pentru a justifica titlul lucrării. Argumentează răspunsul.</p> <p><u>Răspuns posibil:</u> Reformele ce au modernizat Basarabia interbelică, etc.</p> <p><u>Argumentează răspunsul cu trimitere la sursă sau cunoștințe anterioare:</u> <i>se face trimitere la imaginile, inscripțiile de pe copertă sau apelează la cunoștințele anterioare despre șirul de reforme din perioada interbelică, care au contribuit nemijlocit și la dezvoltarea, social -economică și culturală a Basarabiei în cadrul României Mari, etc.</i></p>	<p>Numește 0 p. – pentru un răspuns greșit/lipsă; 1 p. – pentru răspuns corect.</p> <p>Argumentează 0 p. – pentru un răspuns greșit/lipsă; 1 p. – argumentare parțială, fără invocarea unor exemple/dovezi; 2 p. – argumentare deplină, cu exemple invocate din sursă sau din cunoștințele anterioare.</p>	3 puncte
2	<p>Studiază moneda jubiliară. Determină impactul istoric al evenimentului comemorat. Argumentează răspunsul.</p> <p><u>Răspuns posibil:</u> <i>Înființarea Sfatului Țării la 1917 a contribuit la adoptarea unor decizii importante pentru viitorul istoric al Basarabiei...; etc.</i></p> <p><u>Argumentează răspunsul cu trimitere la sursă sau cunoștințe anterioare:</u> <i>cu suport din sursă: anul 1917, înființarea Sfatului Țării ...; etc... sau apelează la cunoștințele anterioare despre Marea Unire...; etc.</i></p>	<p>Determină 0 p. – pentru un răspuns greșit/lipsă; 1 p. – pentru răspuns corect.</p> <p>Argumentează 0 p. – pentru un răspuns greșit/lipsă; 1 p. – argumentare parțială, fără invocarea unor exemple/dovezi; 2 p. – argumentare deplină, cu exemple invocate din sursă sau din cunoștințele anterioare.</p>	3 puncte
3	<p>Studiază timbrul poștal. Apreciază importanța personalității reprezentate pentru cultura națională. Argumentează răspunsul.</p> <p><u>Răspuns corect:</u> <i>poet român din Republica Moldova, a scris poezii despre mamă, natură, sat, poezii cu caracter social, a devenit simbol al valorilor naționale...; etc.</i></p> <p><u>Argumentează răspunsul folosind un fapt istoric:</u> <i>a fost membru Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova, în 1993 a fost ales membru corespondent al Academiei Române....</i></p>	<p>Apreciază 0 p. – pentru un răspuns lipsă/neexplicit, irelevant; 1p. – pentru răspuns corect.</p> <p>Argumentează 0 p. – pentru un răspuns greșit/lipsă; 1 p. – argumentare parțială, fără trimitere la un fapt istoric; 2 p. – argumentare deplină, cu trimitere la un fapt istoric.</p>	3 puncte

		<i>etc.</i>		
	4	<p>Studiază diagrama. Formulează o caracteristică a relațiilor internaționale din perioada postbelică. Argumentează răspunsul.</p> <p><u>Răspuns posibil:</u> <i>Concurența dintre supraputeri în acumularea numărului mai mare de armament nuclear... ; etc.</i></p> <p><u>Argumentează răspunsul cu trimitere la sursă sau cunoștințe anterioare:</u> <i>face trimitere la datele statistice din diagramă... sau apelează la cunoștințele anterioare ex. războiul rece...; etc.</i></p>	<p>Formulează 0 p. – pentru un răspuns greșit/lipsă; 1 p.- pentru formularea unei caracteristici relevante sursei.</p> <p>Argumentează 0 p. – pentru un răspuns greșit/lipsă; 1 p. – argumentare parțială, fără invocarea unor exemple/dovezi; 2 p. – argumentare deplină, cu exemple invocate din sursă sau din cunoștințele anterioare.</p>	3 puncte
II.	1	<p>Identifică două evenimente importante pentru menținerea regimurilor democratice.</p> <p><u>Răspuns posibil:</u> <i>1924–prima guvernare laburistă în Marea Britanie</i> <i>1926–instaurarea guvernului de uniune națională în Franța, prim-ministru R. Poincaré</i> <i>1933-F.D. Roosevelt devine președinte al S.U.A</i></p>	<p>Identifică 0 p. – pentru un răspuns greșit/lipsă; 1p. x 2 – pentru fiecare răspuns corect.</p>	2 puncte
	2	<p>Formulează o cauză a instaurării regimurilor totalitare în Europa.</p> <p><u>Răspuns posibil:</u> <i>Criza economică mondială... tensiuni și mișcări sociale (greve și demonstrații).. frustrările provocate de tratatele de pace semnate în cadrul Conferinței de Pace de la Paris după Primul Război Mondial ...etc.</i></p>	<p>Formulează 0 p. – pentru un răspuns greșit/lipsă; 1 p.- pentru identificarea unei cauze în sursă; doar selectare din sursă (răspuns acceptat); 2 p.- pentru formularea unei cauze depline în baza sursei sau a cunoștințelor anterioare.</p>	2 puncte
	3	<p>Explică termenul <i>democrație</i>.</p> <p><u>Răspuns posibil:</u> <i>Formă de organizare și de conducere a unei societăți, în care poporul își exercită (direct sau indirect) puterea...etc.</i></p>	<p>Explică 0 p. – pentru un răspuns greșit/lipsă; 1 p. – explicație parțială, în baza unor indicii din sursă. 2 p. – explicație deplină menționând aspectele esențiale ale sensului termenului.</p>	2 puncte
	4	<p>Determină o caracteristică a regimurilor democratice. Argumentează răspunsul.</p> <p><u>Răspuns posibil:</u> <i>separarea puterilor în stat;... pluralismul politic și ideologic;... libertăți individuale</i></p>	<p>Determină 0 p. – răspuns greșit/lipsă; 1 p. – invocă o caracteristică corectă, pertinentă.</p> <p>Argumentează 0 p. – pentru un răspuns greșit/lipsă;</p>	3 puncte

	<i>garantate...etc.</i>	1 p. – argumentare parțială, fără invocarea unor exemple/dovezi; 2 p. – argumentare deplină, cu exemple invocate din sursă sau din cunoștințele anterioare.	
5	<p>Describe două consecințe ale <i>crizei economice mondiale</i>.</p> <p><u>Răspuns corect:</u> <i>instaurarea regimurilor autoritare;...economia a început să fie reglementată de stat;... etc.</i></p>	<p>Describe</p> <p>0p. – pentru un răspuns greșit/lipsă;</p> <p>1p.x2 – numește consecințele corect; selectează din sursă sau din cunoștințele anterioare fără a le descrie.</p> <p>2p. x2– numește consecințele corect; selectează din sursă sau din cunoștințele anterioare și oferă o descriere pertinentă.</p>	4 puncte
6	<p>Numește o personalitate istorică ce a condus URSS în perioada interbelică. Apreciază rolul personalității în istorie, formulând două argumente.</p> <p><u>Răspuns posibil:</u> <i>Vladimir Lenin;</i> <i>Iosif Stalin.</i></p> <p>Formulează două argumente.</p>	<p>Numește</p> <p>0 p. – pentru un răspuns lipsă/greșit;</p> <p>1 p. – numește corect personalitatea.</p> <p>Argumentează</p> <p>0 p. – pentru un răspuns lipsă sau în discordanță cu opinia exprimată;</p> <p>1 p. x 2 – argumentare parțială, fără invocarea unor exemple/dovezi.</p> <p>2 p. x 2 – argumentare deplină, cu exemple invocate cu referință la suportul propus sau din cunoștințele anterioare, relevante sarcinii.</p>	5 puncte
7	<p>Exprimă-ți opinia: <i>A fost justificat controlul total al statului asupra societății în URSS?</i> Formulează două argumente.</p> <p><u>Răspuns posibil:</u> Exprimă opinia/ apreciază pro/ contra/ indecis.</p> <p><u>Argumentează opinia:</u> formulează două argumente în concordanță cu aprecierea exprimată.</p>	<p>Exprimă opinia/ Apreciază</p> <p>0 p. – pentru un răspuns lipsă/neexplicit (nu este posibil a identifica opinia);</p> <p>1 p. – apreciere explicit formulată.</p> <p>Argumentează opinia</p> <p>0 p. – pentru un răspuns lipsă sau în discordanță cu opinia exprimată;</p> <p>1 p. x 2 – argumentare parțială, fără a face trimitere la suportul propus sau a valorifica cunoștințelor obținute anterior.</p> <p>2 p. x 2 – argumentare deplină (raționament și exemplu), corectă științific, în concordanță cu opinia exprimată, valorifică suportul</p>	5 puncte

			sau cunoștințele obținute anterior.	
III.	1	Utilizează sursele (sursele A-C).	0 p. – pentru un răspuns lipsă sau fără a face trimitere la surse; 1 p. – se fac unele încercări de valorificare a surselor; textul surselor este preluat fără a fi integrat în text. 2 p. – sursele sunt parte integră a textului, servesc ca suport al reflecției autorului; etc.	2 puncte
	2	Redactează un text coerent: <i>Introducere, cuprins, concluzie.</i>	0 p. – pentru un răspuns lipsă; 1 p. x 3 – pentru fiecare parte a textului, corect formulată (introducere, cuprins, concluzie) clar organizată ca mesaj/structură.	3 puncte
	3	Argumentează afirmația: <i>Regimul totalitar comunist a avut consecințe nefaste în R.S.S.M.</i> - trasarea hotarelor RSSM în corespundere cu interesele strategice ale URSS, încălcând principiul etnic; - trasarea noilor hotare au separat sate și familii, schimbând destinul lor; - exproprierea forțată a țăranilor; - formarea colhozurilor; - norme de predare a cerealelor pentru gospodăriile individuale țărănești, mai mari decât în colhozuri, 1947; - foametea din 1946-1947; - planurile de colectivizare în 1949 au fost depășite de două ori ; - autoritățile exercitau presiuni asupra țăranilor individuali; - metode de constrângere; - deportările în masa.	Relevanța argumentelor (1p.) 0 p. – pentru un răspuns lipsă sau sunt doar enumerate informații disparate din surse; 1 p. – argumentele care reflectă explicit afirmația propusă. Formulează trei argumente (6p.) 0 p. – pentru un răspuns lipsă; 1 p. x 3 – argument parțial/ declarativ; 2 p. x 3 – argument deplin (raționament și exemplu).	7 puncte
	4	Utilizează în argumentare referințe cu privire la personalități sau repere cronologice.	0 p. – pentru un răspuns lipsă; 1 p. – referințele sunt parțial relevante pentru tema propusă; 2 p. – referințele sunt relevante pentru prezentarea temei.	2 puncte
	5	Mesaj corect din punct de vedere științific.	0 p. – pentru un răspuns lipsă/ volum irelevant (2-3 enunțuri); 1 p. – nu sunt comise greșeli științifice grave.	1 puncte

Total: 50 de puncte